

LAPIN LIITTO

Vauhditamme vastuullisesti koko Lapin menestystä

Hallintovaliokunnan etäkuuleminen
8.6.2026

Matti Pinola
kunta-asiantuntija
Lapin liitto

LAPIN LIITTO

Yleistä maaseutupoliittisesta selonteosta

- Lapin liitto on aiemmin lausunut selonteon luonnoksesta yleisellä lausuntokierroksella 15.8.2025 sekä antanut asiantuntijalausuntonsa eduskunnan maa- ja metsätalousvaliokunnalle 1.4.2026.

- Hallintovaliokunnalle annettava asiantuntijalausunto pohjautuu näihin lausuntoihin, mutta keskittyy erityisesti aluekehittämisen ja kokonaisuusturvallisuuden näkökulmiin.

- Yleisesti ottaen voidaan todeta, että maaseutupoliittinen selonteko kuvaa hyvin erilaisten maaseutualueiden tilannetta ja tulevaisuutta niin haasteineen kuin mahdollisuuksineen.

- Maaseutupoliittinen visio on selkeytynyt aiemmasta luonnosversiosta ja siihen on lisätty kunnianhimoa.

Aluekehittämisen näkökulmat (1/2)

- Maaseutua koskevaan tiedontuotantoon ja tutkimukseen pyritään jatkossa panostamaan enemmän. Tällä on suuri merkitys aluekehittämisen osalta.

- Maaseutupolitiikan neuvoston (MANE) roolin terävöittäminen sekä selonteon toteutumisen seurannan antaminen sen tehtäväksi ovat perusteltuja toimenpiteitä.
  - Työ tulisi tehdä näkyvämmäksi ja enemmän maaseutualueilla vaikuttavaksi.
  - On tärkeää huolehtia kuitenkin siitä, että jollainvaltion toimijalla on myös selkeä vastuu poikkihallinnollisten toimenpiteiden yhteensovittamisesta.

- Maaseutuvaikutusten arvioinnin asettamista selkeästi osaksi maaseutua koskevien päätösten valmistelua sekä älykkään sopeutumisen tuominen osaksi selontekoa ovat hyviä asioita.

- Selonteon tilanneanalyysi: ”Maaseuduilla sijaitsevan potentiaalin kestävä ja kokonaisvaltainen hyödyntäminen on tärkeää koko maan taloudelle ja tulevaisuudelle. Maaseutu ei ole vain resurssivarasto tai hyödykkeiden lähde.”

Aluekehittämisen näkökulmat (2/2)

- Maaseudun asuttavuuden osalta selonteossa on nostettu esille mm. rakennusten korjaamiseen ja purkamiseen liittyvät toimenpiteet, mutta erittäin valitettavaa on, ettei uudisrakentamisen toimenpiteitä ole nostettu osaksi selontekoa.
  - Tilanteiden vaihtelu, asuntopolitiikan vaikutus investointien toteutumiseen.
  - MAL-sopimusten ohelle kevyemmät yhteistyösopimukset (vrt. Silta-sopimukset)

- Osaavan työvoiman saatavuuteen liittyvät haasteet maaseudulla. Tulisi olla selkeämmin toimenpiteitä myös maahanmuuttajien kotoutumiseen.
  - kotoutuminen voi toimia pienemmässä mittakaavassa jopa suuria asutuskeskuksia paremmin, mutta tästä huolimatta kotoutujien pysyminen alueella voi olla eri syistä haastavaa.

- Aluekehityksen osalta myös erilaisten hankerahoitusten ja -ohjelmien toiminnan turvaaminen on erityisen tärkeää.
  - Vaikka Leader-toiminta on nyt mainittu useassa eri kohdassa selontekoa, korostaa Lapin liitto edelleen sen merkittävyyttä maaseutualueiden kehittämistyössä.
  - Suomen tulee puolustaa määrätietoisesti NSPA-rahoitusta EU-neuvotteluissa ja varmistaa, että harvaan asuttujen pohjoisten alueiden erityispiirteet tunnistetaan ja huomioidaan myös tulevalla rahoituskaudella.

Kokonaisturvallisuuden näkökulmat (1/2)

- Kehittyvä maaseutu on nostettu keskiöön tulevaisuuden rakentamisessa, mikä on Lapin liitosta oikea linjaus, koska maaseudulla on erittäin suurten mahdollisuuksien lisäksi tärkeä rooli myös koko maan huoltovarmuuden rakentamisessa ja turvaamisessa.
  - Tavoitetila on asetettu maaseutumyönteiseksi, mikä toteutuessaan vaikuttanee myös maaseudun asukkaiden suhtautumiseen julkisia instituutioita kohtaan.
  - Edellytys tälle kuitenkin on, että selontekoa pystytään uskottavasti toimeenpanemaan myös nykyisessä taloudellisessa tilanteessa.

- Selonteon kokonaisturvallisuuden osiossa on ansiokkaasti todettu se, että ”maaseudulla yhteisöt ja kansalaistoimijat ovat jo pitkään ylläpitäneet monia yhteiskunnallisia tehtäviä, joita kaupungeissa hoitaa julkinen tai yksityinen sektori. Yhteisölähtöinen toiminta luo tutkitusti vahvaa perusresilienssiä, joka tukee kriisinkestävyyttä ja häiriötilanteista selviämistä. Toimintaedellytyksiin vaikuttavat esimerkiksi kansalaistoiminnan perus- ja hankerahoitus, yhteisöllisten tilojen käyttömahdollisuudet ja peruspalveluiden ja välttämättömien palveluiden saatavuus ja saavutettavuus. Toimintaedellytysten heikkeneminen vaikuttaa tutkitusti arjen sujuvuuden ja turvallisuuden kokemukseen, kuin myös luottamuksen heikkenemiseen.”

Kokonaisturvallisuuden näkökulmat (2/2)

- Kokonaisturvallisuuden osio itsessään on kattava, mutta toimenpiteiden listauksessa se jää kuitenkin ehkä liian heikkoon rooliin.
    - Kokonaisturvallisuus toki lisääntyy elinvoimaisuutta parantamalla, minkä lisäksi on tärkeää, että väestöä menettävien alueiden tilannetta arvioidaan kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.
    - Näiden lisäksi olisi erittäin tärkeää, että tosiasiallisesti panostetaan mm. huoltovarmuuteen sekä erilaisten logististen ketjujen toimivuuteen ja yhteensovittamiseen. Tämä vaatii sitoutumista myös suurempiin infrastruktuurihankkeisiin yksityisteiden lisäksi. Näitä kyllä edistetään tällä hetkellä ansiokkaasti ja pyritään löytämään niille erilaisia rahoitus- ja toteutusmuotoja, mutta nämä olisi tärkeää huomioida myös osana maaseutupoliittisen selonteon toimenpiteitä.
- Lapin maakunnan osalta myös Suomen pisin maakunnan yhteinen itäraja Venäjän kanssa on tärkeää huomioida, sillä itärajan kunnat ovat pitkälti harvaan asuttua maaseutua. Nämä alueet tarvitsevat erityisiä toimenpiteitä myös kokonaisturvallisuuden näkökulmasta.

Yhteenveto

- Yhteenvetona Lapin liitto toteaa, että sen valmisteluvaiheen näkemyksiä on otettu hyvin huomioon ja maaseutupoliittisesta selonteosta on saatu konkreettisempi.

- Tärkeimpänä Lapin liitto näkee sen, että selontekoa pystytään uskottavasti toimeenpanemaan ja antamaan sen myötä Suomen maaseudulle sille kuuluva arvostus.

- Investointipotentiaalin toteutuminen, asuttavuuden turvaaminen, liikkuvuuden vahvistaminen sekä yhteistyön ja luottamuksen rakentaminen ovat keskeisiä toimia Suomen maaseudun näkökulmasta. Nämä kaikki ovat omalta osaltaan luomassa toimivampaa, kestävämpää ja turvallisempaa yhteiskuntaa.

LAPIN LIITTO

5.6.2026

LAPLAND
Above Ordinary